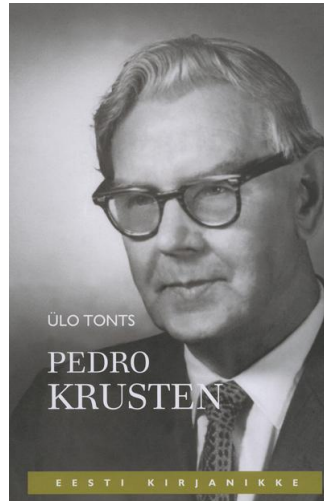

PEDRO KRUSTEN (Peeter Krustein) - 115

(21. V 1897 – 14. I 1987)

(kirjanik, ajakirjanik)

„ ... Siin on paras koht seletada, kust mul niisugune nimi. Otto väitis, et tema on selle mulle pannud. Hakanud mind nii hüüdma, kui olin väike. Ma olen teistsugusel arvamisel. Panin endale ise selle nime. Armastasin sõnadega mängida. Moodustasin neist moonutamiseks midagi uut. Ottost sai Odro, Eduardist Edro ja minu nimest Peetrist Pedro. Olin väga õnnetu, kui kunagi hiljem selgus, et tõeliselt on selline nimi olemas. Maailm on neid täis. Mina olin arvanud, et olen ainus Pedro. Ja et see on minu looming. Suur pettumus. Aga siis olin mina selle nimega juba niivõrd kokku kasvanud, et jäi külge.“

/Rmt.: Aiapidu lampioonidega : väikseid asju suurest ruumist .- Lund: 1978/

Pedro Krusten sündis Harjumaal Harku vallas Muraste mõisas aedniku pojana.

Lõpetas Tallinnas J. Kirsipuu eraprogrammiga. 1917. aastal astus ta vabatahtlikuna tsaariarmeesse, revolutsiooni- ja kodusõja-aastail oli Punaarmees. Tulnud tagasi kodumaale, leidis 1921. aastal tööd kohtuametnikuna. Ühtlasi hakkas ilukirjandusega katsetav noormees ajalehtedele kaastööd tegema ning õige varsti sai temast kutseline ajakirjanik. Ta kirjutas arvukalt jutustusi, vesteid, reportaaze, humoreske ja luuletusi.

Huvi kirjanduse ja kunsti vastu tekkis Pedro Krustenil varakult. Kirjandusliku debüüdina avaldati 1923. aastal „Loomingus“ tema luuletus.

Järjepideva ajakirjanikutöö kõrval ilmus aastatel 1928 – 1940 kuus romaani ja kolm novellikogu. („Südamerahu“, „Õilis vale“, „Punane ohvitser“, „Vehklemõisa aednik“, „Pime voorus“, „Kalle Jaanuse kätemaks“ jt.)

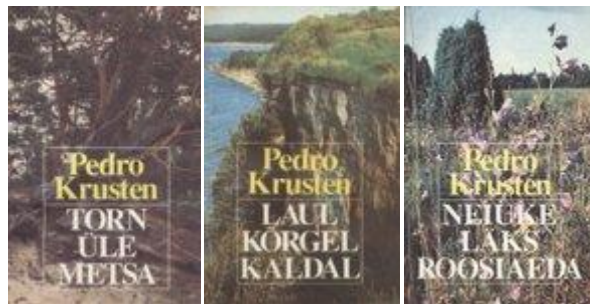
Tunnustus tuli kiiresti – 1931. aastast kuulus ta novellistina „Loomingu“ püsiautorite hulka.

Ajakirjanikuna jätkas Pedro Krusten ka Teise maailmasõjaga kaasnenud okupatsioonide ajal. Teise maailmasõja aastate proosa ilmus aga peamiselt ajalehtedes, väike valik novelle ja novelletrükiti raamatuks „*Otsiv hää!*“ (1944).

1944. aastal põgenes Pedro Krusten Saksamaale, viis esimest pagulusaastat möödusidki Saksamaal Geislingeni põgenikelaagris. Hiljem sai Krusteni püsivaks asupaigaks Washington, kus ta jätkas ajakirjanikuna „Ameerika Hääle“ teenistuses.

Pagulasaeg oli viljakas kõrge eani välja: kirjaniku eluajal ilmus temalt eksiilis üheksateist uut raamatut – romaane, lühiproosat eri žanrides, publitsistikat ja memuaare, lasteraamatuid.

Olulise etapi Krusteni pagulasloomingus moodustab 1950. aastate lõpuosa ja uue kümnendi algus, mil ilmus järjest kolm uut raamatut. Kaldametsa triloogiasse kuuluvad „*Torn üle metsa*“, „*Laul kõrgel kaldal*“ ja „*Neiuke läks roosiaeda*“, kus on väga ehedalt edasi antud pildid kodust, lapsepõlvest ja noorusmaast. 1992. aastal ilmus triloogia Eestis kordustrükina.

Triloogia ilmumise järel jätkas kirjanik taas lühiproosa kirjutamist. Ilmusid novellikogud „*Huupi valitud*“ ja „*Laevasõit Leaga*“ ning novelle- ja vestekogud „*Kingitus*“ ja „*Lindude jooginõu*“.

Erilisele kohale Krusteni loomingus ja kogu eesti kirjanduses jäävad kogumikud „*Hullumajast möödumisel*“ ja „*Aiapidu lampioonidega*“, samuti „*Kaugelviibija käekõrval*“.

Pedro Krustenil oli viis venda, kõige vanem vend Otto oli kunstnik ja kõige noorem vend Erni sai kirjanikuks.

„Hea mälestus on mul esimesest sõidust Kuressaarde, kus elas mu karikaturistist vend Otto oma Lindaga Tööd oli küll väljasõiduistungel palju, aga selle kõrval leidis aega ka vennanaise sugulaste ja sõprade kodudes kohvijoomiseks, lahkeloomulise notar Lulla seltsis jalgrattasõiduks läbi saaremaalike maastike Kaali järve juurde, ühel pühapäeval jalamatkaks Linnulahe äärde. On jäänud meelde, et seal lindude ja vee läheduses isesuguses mahedas valguses oli mul hea olla.

Sain sõbraks ka linnakesega. Kuressaare meeldis mulle mitmel viisil. Üheski teises linnas ei ole ma saanud oma viisakust avaldada lehmale. Seal sain. Tuli mulle müüri ääres aeglasel sammul vastu, lai kere laevana kõikumasa, jalge all vana kitsuke trotuaar. Astusin aupaklikult kõrvale, sest ta silmist oli näha, et temal seda kavatsust ei ole.“

/Rmt.: Aiapidu lampioonidega : väikseid asju suurest ruumist .- Lund: 1978/

1923. aastal abiellus Pedro Krusten Mary Osterodega, poeg Rene sündis aastal 1926, tütar Tiiu 1937. Saksamaale põgeneses jäi kirjaniku pere Eestisse, sest poeg oli lennuväe abiteenistusse mobiliseeritud. Kõigil koos ei olnud võimalik minna ja pereema kindel soov oli lastega kokku jääda.

Saksamaal olles tutvus Pedro Krusten oma tulevase teise naise Edlaga, paar abiellus Ameerikas 1950. aastal, järgmisel aastal sündisid perre kaksikud tütre Eeva ja Maarja.

Pedro Krusten suri Washingtonis 1987. aastal, viis aastat hiljem maeti tema tuhastatud põrm Tallinna Metsakalmistule.